یادداشت

تندروها، اصلاح‌طلب و اصول‌گرا نمی‌شناسند

حسین کنعانی‌مقدم
فعال سیاسی اصولگرا

سوپر انقلابی واژه‌ای است که چندی است در میان برخی اصول‌گرایان مطرح شده و با توجه به صحبت‌های اخیر رئیس مجلس باید گفت: آقای قالیباف یک تعریفی از جریان اصول‌گرایی و یک تعریفی از جریان انقلابی دارد. خود ایشان هم به دنبال نواصول‌گرایی هستند. بنابراین او کسانی که اصولگرا هستند را قبول دارد اما کسانی را که سوپرانقلابی معرفی می‌کند و افراطی هستند را قبول ندارد. از منظر سیاست همیشه با این جامعه زاویه داشته است. بنابراین چون به انتخابات مجلس نزدیک می‌شویم، طبیعی است که ایشان مواضع خود را شفاف‌تر بیان کند و جریان اصول‌گرایی را خط‌کشی شده‌تر، ترسیم کند تا بتواند با رگبری خود را در چند ماه آینده داشته باشد. همچنین مجلس آینده می‌تواند مقدمه‌ای برای چهاردهمین انتخابات ریاست‌جمهوری یعنی دو انتخابات بعدی باشد. سخنان ایشان از این جهت قابل تحلیل است که یک آتش نه گرفته‌ای را آماده کرده‌اند برای اینکه بتوانند رقبای خود را در درون جریان اصلاح‌طلب کنار بزنند. الان رقابت‌ها حالت تحلیلی به خود گرفته است. پس ایشان چنین مواضعی را می‌گیرد و به هواداران خود می‌گوید مسیر خود را از کسانی که انقلابی نیستند و جزو محافظه‌کارانی که در جرگ شرکت نمی‌کردند و در بحران‌هایی که وجود داشته کنار نشسته بودند اما اکنون می‌خواهند میدان‌دار انقلاب باشند، جدا کنند. قانون‌مداری تعریفی است که ما از اصول‌گرایی داریم. اما این افراد (تندروها) قانون را قبول ندارند و قرائت خودشان را از مسائل کشور مطرح و بر مبنای دیدگاه خودشان عمل می‌کنند. یک موقع به سفارت عربستان حمله می‌کنند، یک موقع به سفارت انگلیس حمله می‌کنند. ممکن است در مقابل جریان‌های سیاسی مواضع تند بگیرند. مواضع غیرعقلانی و افراطی هم گیرند که سبب سواستفاده دشمن می‌شود. یک روز در مرقد امام (ره) داد و بیداد می‌کنند. نمی‌شود روی این‌ها به عنوان یک جریان انقلابی اصیل حساب باز کرد. این‌ها مشکلاتی است که آقای قالیباف از نزدیک با آن‌ها مواجه بوده است و اکنون به آن‌ها التفات وارد می‌کند. تندروها و افراطی‌ها، اصلاح‌طلب و اصول‌گرا نمی‌شناسند. در هر دو جناح بوده و هستند. اهل این هستند که بر فتوای خودشان عمل کنند. بنابراین نمی‌توانیم بگوییم که سوپرانقلابی‌های اصول‌گرا را تنها نقد کرده است. تندروی چپ‌گرا در ایران از اصلاح‌طلب‌ها شروع شد. بعد وارد جریان اصول‌گرا، میانه‌رو و اعتدال‌گرا شد. به همین دلیل نمی‌شود گفت این سوپرانقلابی‌ها همان تندروها هستند. برخی از سیاستمدارانی که در راس کار نیستند منتقد هستند و سعی می‌کنند با انتقاد رقیب خود را گوشه رینگ قرار بدهند. وقتی به منصب می‌نشینند، سعی می‌کنند دیگران را از رده انتخاباتی خارج کنند. اگر آقای قالیباف احساس می‌کند که برای انتخابات نیاز به بارگیری دارد، رفتاری طبیعی انجام داده است. اما اگر می‌خواهد بگوید که من می‌خواهم کار کنم اما نمی‌گذارند، از ایشان (با توجه به سابق کاری‌شان در شهرداری، نیروی انتظامی) قابل پذیرش نیست. آقای قالیباف در طول مسئولیتی که داشته فراز و نشیب‌های زیادی دیده است. همیشه هم یک چهره جهادی بوده است. اما اگر بخواهد از این چهره استفاده کند و بگوید که به این علت نتوانستم به وظایفم عمل کنم، عذری است که با توجه به سوابق کاری ایشان پذیرفته نیست.

نگاه

مرندی:

باید تحریم‌ها برداشته شود

آرمان ملی: شروع مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا با تسهیل‌گری قطر شور تازه‌ای به روح مذاکرات هسته‌ای دمید. امیدواری‌ها افزایش یافت و سبب شد که گمان رود می‌توان بالاخره راه‌حل میانه‌ای یافت تا توافق ۲۰۱۵ احیا و مطالبات ایران مبنی بر راستی آزمایی و لغو تحریم محقق شود. اما خیاری مشترن شد که این گمانه را نقض می‌کرد. مثلا تسنیم به نقل از منبع آگاه نوشت که در جریان این دور از گفت‌وگوها که به‌صورت غیرمستقیم بین ایران و آمریکا برگزار شد و اتحادیه اروپا نقش میانجی و انتقال‌دهنده پیام را به‌عهده داشت، ایران مجدداً بر لزوم دستیابی به یک توافق پایدار تأکید کرد و آن چیزی که مانع از به نتیجه رسیدن این دور از گفت‌وگوها شده، یافشاری طرف آمریکایی بر متن طرح پیشنهادی خود در وین ۱۱ است که شامل «تضمین برای انتفاع اقتصادی ایران» نمی‌شود. در واقع واشنگتن به‌دنبال احیای برجام به‌منظور محدود کردن ایران بدون دستاورد اقتصادی برای کشورمان است. این خبر گزاری با اشاره به اینکه مورا هم از این وضعیت انتقاد کرده است، نوشت که «همین مساله باعث شده است به‌دلیل ضعف دولت بایدن و عدم توانایی در تصمیم‌گیری نهایی، احیای توافق هسته‌ای که صرفاً نیاز به پذیرش خط قرمز ایران در انتفاع اقتصادی از این رویداد از سوی آمریکا دارد، نشست دوحه هم فعلاً تأثیری در از بین رفتن بن‌بست مذاکراتی نداشته باشد.» در پی اینگونه اخبار شاهد طرح گزاره شکست مذاکرات دوحه در رسانه‌ها بودیم. «محمد مرندی» تحلیلگر ارشد سیاسی و متخصص مطالعات آمریکا که مشاور تیم دیپلماسی کشورمان نیز است، اما بعداد پنجشنبه گفت که مذاکرات دوحه به منظور گفت‌وگو درباره موضوعات اختلافی باقیمانده از وین، شکست نخورده و ادامه خواهد یافت. مرندی در گفت‌وگو با شبکه «المیادین» توضیح داد: «انتظار نمی‌رفت که مذاکرات با یک راهکار مثبت، تنها در دو روز به پایان برسد. ما اظهارات رسانه‌ای مقامات آمریکا را جدی نمی‌گیریم.» وی تصریح کرد: «آمریکایی‌ها باید تضمین‌هایی را که ایران می‌خواهد ارائه دهند تا مطمئن شویم که مانند گذشته از پشت به ما خنجر نمی‌زنند. اروپایی‌ها امروز بیشتر به ایران علاقه دارند زیرا به دلیل جنگ در اوکراین به نفت آن نیاز دارند.» به نوشته وبگاه المیادین، این تحلیلگر ارشد سیاسی ایرانی ادامه داد: «باید تحریم‌ها برداشته شود تا بتوانیم دوباره توافق هسته‌ای را اجرا کنیم. مذاکرات در دوحه شکست نخورد و ادامه خواهد داشت.» مرندی همچنین افزود: «پس از تعلیق مذاکرات وین، از تماطات متوقف نشد، اما آنچه در دوحه شاهد بودیم، مذاکرات منمر کز بود» وی با بیان اینکه فشار اروپا برای ترغیب آمریکایی‌ها به برداشتن گام‌های جدی افزایش می‌یابد، گفت: «بایدن تحت فشار شدید مخالفان توافق است اما در عین حال از بحران انرژی و نفت رنج می‌برد و خواهیم دید کدام یک از دو طرف پیروز خواهد شد.»

احمد حکیمی پور در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

یکدستی قوا نبود، ضدیت با اصلاح‌طلبان بود

◀ دولت در زمینه‌ای که بیش‌ترین وعده را به مردم داد عملکرد خوبی نداشت ◀ یک سال گذشت؛ یک میلیون مسکن کجاست؟

◀ زمان کنار گذاشتن افراد ناکارآمد از دولت فرا رسیده است ◀ دولت باید در برخی رویکردهای خود تجدید نظر کند

◀ اگر بر جام به نتیجه نرسد دولت باید هزینه‌های بیشتری پرداخت کند

آرمان ملی- احسان انصاری: در همه کشورهای جهان عملکرد یک ساله دولت‌ها را مورد تحلیل و بررسی قرار می‌دهند تا چشم‌انداز آینده دولت به‌همراه نقاط قوت و ضعف آن مشخص شود. در شرایط کنونی دولت رئیسی در آستانه یک ساله شدن است و به همین دلیل تحلیل و بررسی عملکرد دولت، می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های آینده کمک کند. «آرمان ملی» برای بررسی عملکرد یک ساله دولت رئیسی با دکتر احمدی حکیمی پور، نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی و عضو سابق شورای شهر تهران گفت‌وگو کرده است. حکیمی پور معتقد است: «مهم‌ترین شعارهایی که آقای رئیسی در دوران انتخابات داد حل مشکلات معیشتی، کاهش تورم، حل مشکلات بورس، حل مشکلات مسکن و حل مشکلات مرتبط با کارگران، کارمندان و بازنشستگان بوده است. این موضوعات وعده‌هایی بوده که به مردم داده است. اگر پس از یک سال چنین اتفاقی رخ ندهد مردم ناامید عملکرد دولت سیزدهم چشم‌انداز مثبتی مشاهده می‌شد این اتفاق باید رخ می‌داد. این در حالی است که عملکرد دولت به شکلی نبوده که چشم‌انداز مثبتی را پیش روی ما قرار بدهد. دولت عنوان می‌کند که اقتصاد کشور و معیشت مردم به برجام ارتباط ندارد و بلکه باید در داخل در این زمینه تصمیم گیری شود. این در حالی است که در طول یک سال گذشته باید اتفاقات مثبتی رخ می‌داد که نداده است.

◀ در یک نگاه آسیب شناسانه دولت در طول یک سال گذشته در چه قسمت‌های با ضعف مواجه بوده است؟

اگر قرار است عملکرد دولت را مورد تحلیل و بررسی قرار داد باید براساس برنامه‌ها و شعارهایی که داده عملکرد آن را مورد بررسی قرار داد. مهم‌ترین شعارهایی که دولت در دوران انتخابات داد حل مشکلات معیشتی، کاهش تورم، حل مشکلات بورس، حل مشکلات مسکن و حل مشکلات مرتبط با کارگران، کارمندان و بازنشستگان بوده که این موضوعات وعده‌هایی بوده که به مردم داده است. با این وجود هنوز اتفاق خاصی رخ نداده است. برای تحلیل عملکرد دولت باید به بخش‌هایی توجه کرد که بیش‌ترین وعده‌ها در آن داده شده که مسائل اقتصادی بوده است. این در حالی است که تا کنون دولت در این زمینه نتوانسته به وعده‌های خود عمل کند. در هفته‌های اخیر یکی از وزرا بدون اینکه به وعده‌های خود عمل کند استعفا داد و کنار رفت. به عنوان مثال دولت رئیسی وعده داده که سالی یک میلیون مسکن خواهد ساخت. این در حالی است که در شرایط کنونی که یک سال از عمر دولت گذشته مسکنی ساخته نشده است. سوال اینجاست چرا در طول یک سال گذشته یک میلیون مسکن ساخته نشد؟ هنگامی که یک کارگزار ارشد عنوان می‌کند در سال یک میلیون مسکن در کشور ساخته می‌شود در بین مردم انتظار اینگونه رخ نداد مردم ناامید

> در مسائل فرهنگی نیز ما شاهد این هستیم که سخت گیری‌ها در زمینه رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی و... نسبت به گذشته بیشتر شده است. این اتفاقات در شرایطی رخ می‌دهد که آقای رئیسی در دوران انتخابات به محدودیت اینترنت اعتقاد نداشت و عنوان می‌کرد که بسیاری از کسب و کارهای مردم با اینترنت و شبکه‌های اجتماعی ارتباط مستقیم دارد و به همین دلیل نباید در این زمینه محدودیت ایجاد شود

◀ دولت آقای رئیسی در آستانه یک سالگی خود است. در طول این یک سال دولت به چه میزان به وعده‌هایی که به مردم داده عمل کرده؟

در ابتدایی که آقای رئیسی مدیریت کشور را به دست گرفتند اصلاح‌طلبان دوست داشتند ایشان در کار خود موفق شود و به وعده‌هایی که به مردم داده عمل کند. اصلاح‌طلبان بر این باور بودند که بهبود وضعیت کشور در نهایت به سود همه است و به همین دلیل همه باید از دولت آقای رئیسی حمایت کنند. همه امیدوار بودند دولت بتواند مشکلات را حل کند. دولت در طول یک سالی که از عمر آن گذشته موفق نشده به وعده‌هایی که به مردم داده عمل کند. برخی از مدیران انتخاب شده نیز از توانایی و کارآمدی کافی برخوردار نیستند و به همین دلیل شرایط به شکلی رقم خورده که مشکلات گذشته نه تنها کاهش پیدا نکرده و بلکه در برخی حوزه‌ها روند افزایشی نیز داشته است. دولت رئیسی به خوبی از وضعیت دولت گذشته و مشکلات کشور اطلاع داشتند. این دولت به خوبی از وضعیت خزانه، فروش نفت، تحریم‌ها و چالش‌هایی که در درون کشور وجود داشت باخبر بود. در چنین شرایطی وعده‌های بیشتری به مردم دادند و به مردم قول دادند که مشکلات را مرتفع خواهند کرد. در نتیجه انتظارات را بالا بردند که این موضوع نیز باعث شد کار برای دولت مشکل‌تر شود. این رویکرد جنبه انتخاباتی داشت. در شرایط کنونی که یک سال از عمر دولت گذشته وعده‌های دولت توسط مردم در شبکه‌های اجتماعی در حال بازنشر است و برای مردم این نکته مسجل شده که وعده‌هایی که در دوران انتخابات به مردم داد فعلا عملی نشده است. امروز زمان آن فرا رسیده که دولت در برخی رویکردهای خود تجدید نظر کند و برخی افراد ناکارآمد را کنار بگذارد. شرایط به شکلی در حال رقم خوردن است که فرصت‌ها برای دولت در حال از دست رفتن است.

◀ چه تحولاتی سبب شد تا مذاکرات در دوحه نیز نتایج مطلوبی نداشته باشد؟

روند دیپلماتیک در ماه‌های اخیر به گونه‌ای پیش رفته است که گویا قرار نیست توافقی شکل گیرد و هر مرتبه یک مورد مطرح می‌شود و هیچ یک از طرفین در خصوص آن موضوع از مواضع خود کوتاه نمی‌آیند و به این ترتیب بار دیگر اعلام می‌شود که بن‌بست در مذاکرات شکل گرفته است. در دوحه نیز باز هم به نظر می‌رسد مذاکرات جدید مطرح شده و همین امر سبب شده تا موفقیت در مذاکرات حاصل نشود. گویا آمریکا اراده‌ای برای توافق ندارد و همین امر مسیر مذاکرات را دشوار کرده است و اروپا نیز هر چه تلاش می‌کند تا نظرات را به یکدیگر نزدیک کند اما نتیجه حاصل نمی‌شود. باید توجه داشت که خواسته‌ها در دوحه بسیار فاصله داشته است و همین امر سبب شده تا توافق دور از دسترس تصور شود. به قدری امروز فاصله‌ها زیاد شده که به نظر می‌رسد اروپا نیز در عرصه میانجی‌گری ناامید شده است. امروز تقریبا دیگر بر سر مسائل هسته‌ای در دوحه بحث نمی‌شود و مسائل دیگری مطرح شده و بر سر همین مسائل نیز توافق شکل نگرفته است. پرداختن به مسائلی فارغ از مساله هسته‌ای این شائبه را ایجاد کرده است که به این زودی‌ها توافق حاصل نمی‌شود. مشخصا با این روش توافق دور از دسترس است و باید به شکل دیگری عمل کرد.

◀ ممکن است در آینده تنش‌هایی میان طرف‌های برجام ایجاد شود؟

در حال حاضر جامعه جهانی موضوعاتی برای توافق دارد و در مسائلی توافق وجود ندارد یکی از مسائلی که می‌توان بر آن توافق کرد همین موضوع هسته‌ای ایران است. می‌توان در این خصوص به توافق رسید ولی هزینه‌ای که کشورهای غربی حاضر به پرداخت آن باشند بحثی دیگر است. اگر بخواهند به توافقی دست پیدا کنند که سه سیخ بسوزد و نه کباب باید هزینه آن را بدهند ولی آمریکا به دلایل مختلفی حاضر به پذیرش هزینه‌هایی این توافق نیست. آمریکا عقیده دارد تنها موضوع هسته‌ای ایران مطرح نیست و مسائل دیگری وجود دارد. سر جمع تعارض منافع پیش آمده است چون ایران هم مسائل خود را دارد. بنابراین با گذشت زمان مشکلات ما افزون تر می‌شود. امروز در مقایسه با سال گذشته که مذاکرات رو به آغاز بود وضعیت سخت شده است. دلار حدودا ۱۰ هزار تومان گران تر شده است و به دنبال آن مشکلاتی دیگر ایجاد شده است و این اختلاف مشخصا کم نیست. به همین علت در هر دو طرف، آن‌ها و ما باید تصمیم سخت بگیریم. تصمیم سخت ما این است که سیاست داخلی و خارجی خود را سامان دهیم. تحریم بر اقتصاد ایران فشار آورده است و این حرف گزارشگر سازمان ملل به عنوان شخصیتی بی‌طرف است و حرف من نیست. در ۱۰ سال گذشته رشد ناخالص ایران روی کاغذ صفر بود اگر فردا تحریم‌ها برداشته شود ناخالص تولید ما به سال ۹۲ برگردد‌یم. از طرفی وقتی آمریکا مذاکرات با ایران را شروع کرد ایران تعدادی سانتریفیوژ عقب مانده داشت اما امروز سانتریفیوژهای ایران به نزدیک چند هزار رسیده است و آی ا ار ۸ و اورانیوم ۶۰ درصد غنی می‌کند این هم مساله آمریکاست و طرفین در وضعیتی قرار گرفته‌اند که باید توان ایجاد کنند و اینکه تا چه حد موفق باشند بحث دیگری است. هیچ چیزی اجتناب پذیر نیست. تنش حاصل محاسبه نیست حاصل سوء محاسبه است. بنابراین اینکه کدام یک از طرفین محاسبه کند مهم است. سوء محاسبه یعنی شما از حوزه عقلانیت خارج می‌شوید.

◀ تقابل ایران و طرف‌های غربی برجام در روزهای آتی به چه شکل خواهد بود؟

به این زودی پرونده ایران به شورای امنیت نمی‌رود و یک روند سخنگیرانه سیاسی در پیش گرفته خواهد شد. فعلا بیانیه‌ها، فشارهای سیاسی و تشدید تحریم شرکت‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد تا شاید با فشار سیاسی و اقتصادی ایران را به یک میز مذاکره بکشانند. باید توجه داشت که بزودی بایدن به خاورمیانه سفر می‌کند و در این سفر بسیاری از مسائل مشخص می‌شود. پیش بینی می‌شود که در سفر بایدن به خاورمیانه، برنامه و ساختار خاورمیانه تا ۱۰ سال آینده مشخص می‌شود و در چنین شرایطی ایران نیز باید حداکثر استفاده را بکند. مشخصا بایدن به خاورمیانه می‌آید تا شکلی جدید به منطقه دهه ۵ و ۱۰ سال آینده مشخص کند که معادلات خاورمیانه به چه شکل خواهد

محسن جلیلوند در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

خواسته‌های ایران و آمریکا فاصله زیادی دارد

◀ مذاکره با کشورهای عربی یک مساله فرعی است ◀ باید در سفر به خاورمیانه یک برنامه ده ساله دارد

آرمان ملی- علیرضا پورحسین: نماینده ایران در سازمان ملل پس از برگزاری مذاکرات در دوحه عنوان کرده است که تیم ما آماده تعامل سازنده برای دستیابی به یک توافق است. چنانچه آمریکا واقع‌بینانه عمل کند و عزم جدی برای اجرای تعهدات خود داشته باشد، توافق دور از دسترس نیست. سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل، در شورای امنیت اظهار کرده است که ما پیام‌های قوی در تجدید حمایت از احیا و اجرای کامل برجام دریافت کردیم. بدیهی است که دلایل اصلی وضعیت کنونی، خروج غیرقانونی آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌ها و همچنین عدم ارائه سیاسی سه کشور اروپایی برای انجام تعهداتشان است. روانچی تاکید کرد که ایران به دیپلماسی چندجانبه متعهد است که نتیجه آن، باید تضمین لغو موثر و قابل راستی آزمایی همه تحریم‌های غیرقانونی باشد. مشخصا ایران به عنوان یکی از اعضای مسئول معاهده منع اشاعه به اصل همکاری با آژانس متعهد است و تمامی تعهدات خود را بر اساس معاهده مذکور و موافقتنامه جامع پادمان انجام داده است. نماینده ایران همچنین تصریح کرد که در جریان مذاکرات حسن نیت خود را برای دستیابی به توافقی قابل قبول نشان داده‌ایم، همان‌طور که همیشه تاکید کرده‌ایم برجام باید به‌طور کامل، مؤثر و به گونه‌ای اجرا شود که بتوان آن را راستی آزمایی کرد. زمان آن فرا رسیده است که آمریکا تصمیم سیاسی برای کنار گذاشتن سیاست شکست خورده فشار حداکثری بگیرد. طی رایزنی‌های فشرده ایران با هماهنگ کننده اتحادیه اروپا، آقای جوزف بورل، در هفته گذشته در تهران، این یک بار دیگر بر تمایل خود به ارائه راه حل‌های ابتکاری در مورد موضوعات باقی‌مانده و با امید به شکستن بن‌بست تاکید کرد. ما توافق کردیم که از طریق اتحادیه اروپا با مذاکرات غیرمستقیم را با آمریکا داشته باشیم تا بر آخرین موانع در مذاکرات غلبه کنیم. ما در مذاکرات دوحه که جدی و مثبت بود با جدیت عمل کردیم. در راستای بررسی این آخرین وضعیت مذاکرات «آرمان ملی» گفت‌وگویی با محسن جلیلوند، استاد روابط بین‌الملل داشته است که در ادامه می‌خوانید:

◀ چه تحولاتی سبب شد تا مذاکرات در دوحه نیز نتایج مطلوبی نداشته باشد؟

روند دیپلماتیک در ماه‌های اخیر به گونه‌ای پیش رفته است که گویا قرار نیست توافقی شکل گیرد و هر مرتبه یک مورد مطرح می‌شود و هیچ یک از طرفین در خصوص آن موضوع از مواضع خود کوتاه نمی‌آیند و به این ترتیب بار دیگر اعلام می‌شود که بن‌بست در مذاکرات شکل گرفته است. در دوحه نیز باز هم به نظر می‌رسد مذاکرات جدید مطرح شده و همین امر سبب شده تا موفقیت در مذاکرات حاصل نشود. گویا آمریکا اراده‌ای برای توافق ندارد و همین امر مسیر مذاکرات را دشوار کرده است و اروپا نیز هر چه تلاش می‌کند تا نظرات را به یکدیگر نزدیک کند اما نتیجه حاصل نمی‌شود. باید توجه داشت که خواسته‌ها در دوحه بسیار فاصله داشته است و همین امر سبب شده تا توافق دور از دسترس تصور شود. به قدری امروز فاصله‌ها زیاد شده که به نظر می‌رسد اروپا نیز در عرصه میانجی‌گری ناامید شده است. امروز تقریبا دیگر بر سر مسائل هسته‌ای در دوحه بحث نمی‌شود و مسائل دیگری مطرح شده و بر سر همین مسائل نیز توافق شکل نگرفته است. پرداختن به مسائلی فارغ از مساله هسته‌ای این شائبه را ایجاد کرده است که به این زودی‌ها توافق حاصل نمی‌شود. مشخصا با این روش توافق دور از دسترس است و باید به شکل دیگری عمل کرد.

◀ مذاکرات منطقه‌ای نیز در راستای همین برنامه ده ساله بایدن و آمریکا برای خاورمیانه است؟

باید توجه داشت که مذاکره با کشورهای عربی یک مساله فرعی است. چالش ما با دنیای غرب و متحدینش در خصوص مسائل منطقه‌ای و هسته‌ای است و اگر این دو موضوع حل و فصل شود قطعا سایر مسائل نیز حل می‌شود. اگر تنش‌ها با غرب کاهش پیدا کند، قطعا در منطقه نیز تنش‌ها کاهش پیدا می‌کند. مذاکره با ارتن، مصر و عربستان به علت اینکه فاصله نظرات میان طرفین زیاد است و پیشنهادهای مطرح شده با یکدیگر متضاد است، نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود. به نظرتان اصلی حل و فصل شود. با چند مذاکره منطقه‌ای چنین مشکلاتی حل نمی‌شوند. امروز غرب در قبال برنامه هسته‌ای و نظامی ایران کوتاه نمی‌آید. امروز یکی از پرونده‌های مهم خاورمیانه، نزاع یمن است که قعلا در حالت فریز باقی مانده است تا سایر مشکلات اصلی تکلیفش مشخص شود. به همین علت گفته می‌شود که کشورهای حاضر در منطقه زمانی با ایران می‌توانند رابطه خوبی داشته باشند که آمریکا با ایران به بست کاهش تنش گام بردارند.

◀ سایر برنامه‌های منطقه‌ای ایران در خصوص همسایگان شمالی می‌تواند در این میان نتایج مثبت داشته باشد؟

در اجلاسیه خزر نیز شاهد بودیم که بین اعضا اتحادی منسجم وجود نداشت و از سوی دیگر نیز شاهد هستیم که ایران هنوز رژیم حقوقی دریای خزر را به تصویب نرسانده است و به همین علت نمی‌توان به همسایگان شمالی دل خوش کرد زیرا آن‌ها نیز به دنبال منافع خود هستند. در همین زمینه روسیه نیز در حال فشار وارد کردن بر ترکمنستان است تا گاز خود را به اروپا صادر نکند. تفاهم‌های انجام شده در حوزه خزر نیز محکم نیست. به همین علت ایران باید به فکر حل مساله اصلی خود در عرصه سیاست خارجی باشد. اینکه گفته می‌شود برای مثال آنریکه مورا در دوحه از خواسته‌های آمریکا عصبانی شده است بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد و امروز باید به سمتی رفت تا مساله اصلی حل شود. باید توجه داشت که چون جمهوری خواهان کنگره که تمام قد و متحد ضدبرجام شده‌اند، اینجا تعبیر نگاه دموکرات‌ها هم بسیار مهم است. وقتی علاوه بر سناتور چاک شومر رهبر اکثریت دموکرات مجلس سنا شاهد، آن مثبت سناتور منتندز، رئیس کمیته روابط خارجی سنا به این طرح و انتقاد از عملکرد دولت بایدن در قبال مذاکرات وین هستیم یقینا اختلاف نظر داخلی در آمریکا بین دولت و کنگره پارامتر مهمی در عدم اجرای برجام خواهد بود. چرا که این نکات نشان می‌دهد هر دو حزب در کنگره به اجماع جدی روی مقابله با برجام رسیده‌اند. در چنین شرایطی قطعا سیاست خارجی دولت بایدن هم تحت الشعاع قرار خواهد گرفت. پارامتر اصلی تعیین خطوط قرمز سیاست خارجی آمریکا در دست سنا قرار دارد. درست است که رئیس سنا همان معاون اول رئیس جمهور یعنی خانم کامالا هریس است و وی برای تعیین طرح‌هایی که آرای مساوی دارد با رأی خود می‌تواند تکلیف آن طرح را به سمت دموکرات‌ها روشن کند، اما فضای کنونی در سنای آمریکا دیگر از دست دموکرات‌ها خارج شده است. چون طبق قانون رهبر اکثریت سنا یعنی سناتور چاک شومر روسای کمیته‌های سنا را تعیین می‌کند. این تحولات داخلی آمریکا نیز مشخصا تاثیرگذار است تا آمریکا از خواسته‌های خود در دوحه عقب ننشیند. آنچه در دوحه رخ داد به این علت بود که هنوز مساله حل و فصل نشده است. آمریکا به انریکه مورا گفته بود که چه مواردی را مطرح می‌کند و ایران نیز این مساله را مطرح کرده است که چه خواسته‌هایی دارد و اروپا تصور می‌کرد که می‌تواند این خواسته‌ها را در دوحه نزدیک کند اما محقق نشد.

بود. برنامه‌ها برای خاورمیانه مشخص شده است و در گروه هفت نیز در این خصوص صحبت‌های جدی شده است و با سفر بایدن به منطقه، برنامه برای منطقه عملیاتی و اجرایی می‌شود. مذاکرات ایران تابعی از تصمیمات گرفته شده در گروه ۷ است. مذاکرات با ایران نیز شاید در حوزه تعریف شده باشد و به همین علت مذاکرات در دوحه شروع شد. برجام تابعی از همین متغیرها خواهد بود. ایران به این علت تمایل برای مذاکره نشان داده است که می‌داند در آینده چه اتفاقی رخ می‌دهد. ایران آگاه است و به همین علت روشی معقولانه را در پیش گرفته است اما باید این روش نیز به نتیجه برسد و لوث از دست نرود.

◀ مذاکرات منطقه‌ای نیز در راستای همین برنامه ده ساله بایدن و آمریکا برای خاورمیانه است؟

باید توجه داشت که مذاکره با کشورهای عربی یک مساله فرعی است. چالش ما با دنیای غرب و متحدینش در خصوص مسائل منطقه‌ای و هسته‌ای است و اگر این دو موضوع حل و فصل شود قطعا سایر مسائل نیز حل می‌شود. اگر تنش‌ها با غرب کاهش پیدا کند، قطعا در منطقه نیز تنش‌ها کاهش پیدا می‌کند. مذاکره با ارتن، مصر و عربستان به علت اینکه فاصله نظرات میان طرفین زیاد است و پیشنهادهای مطرح شده با یکدیگر متضاد است، نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود. به نظرتان اصلی حل و فصل شود. با چند مذاکره منطقه‌ای چنین مشکلاتی حل نمی‌شوند. امروز غرب در قبال برنامه هسته‌ای و نظامی ایران کوتاه نمی‌آید. امروز یکی از پرونده‌های مهم خاورمیانه، نزاع یمن است که قعلا در حالت فریز باقی مانده است تا سایر مشکلات اصلی تکلیفش مشخص شود. به همین علت گفته می‌شود که کشورهای حاضر در منطقه زمانی با ایران می‌توانند رابطه خوبی داشته باشند که آمریکا با ایران به بست کاهش تنش گام بردارند.

◀ سایر برنامه‌های منطقه‌ای ایران در خصوص همسایگان شمالی می‌تواند در این میان نتایج مثبت داشته باشد؟

در اجلاسیه خزر نیز شاهد بودیم که بین اعضا اتحادی منسجم وجود نداشت و از سوی دیگر نیز شاهد هستیم که ایران هنوز رژیم حقوقی دریای خزر را به تصویب نرسانده است و به همین علت نمی‌توان به همسایگان شمالی دل خوش کرد زیرا آن‌ها نیز به دنبال منافع خود هستند. در همین زمینه روسیه نیز در حال فشار وارد کردن بر ترکمنستان است تا گاز خود را به اروپا صادر نکند. تفاهم‌های انجام شده در حوزه خزر نیز محکم نیست. به همین علت ایران باید به فکر حل مساله اصلی خود در عرصه سیاست خارجی باشد. اینکه گفته می‌شود برای مثال آنریکه مورا در دوحه از خواسته‌های آمریکا عصبانی شده است بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد و امروز باید به سمتی رفت تا مساله اصلی حل شود. باید توجه داشت که چون جمهوری‌خواهان کنگره که تمام قد و متحد ضدبرجام شده‌اند، اینجا تعبیر نگاه دموکرات‌ها هم بسیار مهم است. وقتی علاوه بر سناتور چاک شومر رهبر اکثریت دموکرات مجلس سنا شاهد، آن مثبت سناتور منتندز، رئیس کمیته روابط خارجی سنا به این طرح و انتقاد از عملکرد دولت بایدن در قبال مذاکرات وین هستیم یقینا اختلاف نظر داخلی در آمریکا بین دولت و کنگره پارامتر مهمی در عدم اجرای برجام خواهد بود. چرا که این نکات نشان می‌دهد هر دو حزب در کنگره به اجماع جدی روی مقابله با برجام رسیده‌اند. در چنین شرایطی قطعا سیاست خارجی دولت بایدن هم تحت الشعاع قرار خواهد گرفت. پارامتر اصلی تعیین خطوط قرمز سیاست خارجی آمریکا در دست سنا قرار دارد. درست است که رئیس سنا همان معاون اول رئیس جمهور یعنی خانم کامالا هریس است و وی برای تعیین طرح‌هایی که آرای مساوی دارد با رأی خود می‌تواند تکلیف آن طرح را به سمت دموکرات‌ها روشن کند، اما فضای کنونی در سنای آمریکا دیگر از دست دموکرات‌ها خارج شده است. چون طبق قانون رهبر اکثریت سنا یعنی سناتور چاک شومر روسای کمیته‌های سنا را تعیین می‌کند. این تحولات داخلی آمریکا نیز مشخصا تاثیرگذار است تا آمریکا از خواسته‌های خود در دوحه عقب ننشیند. آنچه در دوحه رخ داد به این علت بود که هنوز مساله حل و فصل نشده است. آمریکا به انریکه مورا گفته بود که چه مواردی را مطرح می‌کند و ایران نیز این مساله را مطرح کرده است که چه خواسته‌هایی دارد و اروپا تصور می‌کرد که می‌تواند این خواسته‌ها را در دوحه نزدیک کند اما محقق نشد.

◀ باید در سفر به خاورمیانه یک برنامه ده ساله دارد

آرمان ملی- علیرضا پورحسین: نماینده ایران در سازمان ملل پس از برگزاری مذاکرات در دوحه عنوان کرده است که تیم ما آماده تعامل سازنده برای دستیابی به یک توافق است. چنانچه آمریکا واقع‌بینانه عمل کند و عزم جدی برای اجرای تعهدات خود داشته باشد، توافق دور از دسترس نیست. سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل، در شورای امنیت اظهار کرده است که ما پیام‌های قوی در تجدید حمایت از احیا و اجرای کامل برجام دریافت کردیم. بدیهی است که دلایل اصلی وضعیت کنونی، خروج غیرقانونی آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌ها و همچنین عدم ارائه سیاسی سه کشور اروپایی برای انجام تعهداتشان است. روانچی تاکید کرد که ایران به دیپلماسی چندجانبه متعهد است که نتیجه آن، باید تضمین لغو موثر و قابل راستی آزمایی همه تحریم‌های غیرقانونی باشد. مشخصا ایران به عنوان یکی از اعضای مسئول معاهده منع اشاعه به اصل همکاری با آژانس متعهد است و تمامی تعهدات خود را بر اساس معاهده مذکور و موافقتنامه جامع پادمان انجام داده است. نماینده ایران همچنین تصریح کرد که در جریان مذاکرات حسن نیت خود را برای دستیابی به توافقی قابل قبول نشان داده‌ایم، همان‌طور که همیشه تاکید کرده‌ایم برجام باید به‌طور کامل، مؤثر و به گونه‌ای اجرا شود که بتوان آن را راستی آزمایی کرد. زمان آن فرا رسیده است که آمریکا تصمیم سیاسی برای کنار گذاشتن سیاست شکست خورده فشار حداکثری بگیرد. طی رایزنی‌های فشرده ایران با هماهنگ کننده اتحادیه اروپا، آقای جوزف بورل، در هفته گذشته در تهران، این یک بار دیگر بر تمایل خود به ارائه راه حل‌های ابتکاری در مورد موضوعات باقی‌مانده و با امید به شکستن بن‌بست تاکید کرد. ما توافق کردیم که از طریق اتحادیه اروپا با مذاکرات غیرمستقیم را با آمریکا داشته باشیم تا بر آخرین موانع در مذاکرات غلبه کنیم. ما در مذاکرات دوحه که جدی و مثبت بود با جدیت عمل کردیم. در راستای بررسی این آخرین وضعیت مذاکرات «آرمان ملی» گفت‌وگویی با محسن جلیلوند، استاد روابط بین‌الملل داشته است که در ادامه می‌خوانید:

۷ پرونده
آرمان ملی
armanmeli.ir
سال پنجم
شماره ۱۳۱۳
شنبه
۱۴۰۱/۰۴/۱۱
۰۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ ◆ ۰۲/ جولای ۲